

Tõe Sõnumid

10. aastakäik.

Tallinnas, 1926.

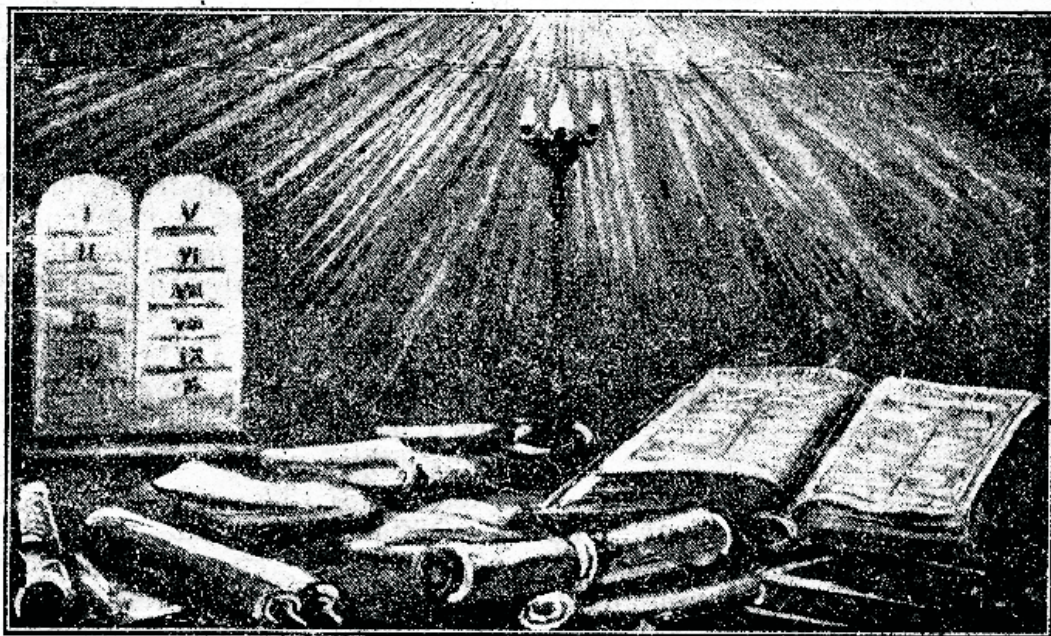
Nr. 8.

Püha Kirja algupärane.

I. T. Boether. Tõlkinud P. O. Eller.

Pole olnud enamalt ajajärkte, mil oleks waadatud Piibli pääle nii waenulikult, kui seda meie ajal. Modernism kahtleb Wana ja Uue Testamendi õpetuste juures. Isegi kristlaste hulgas wõtab maad kahtlus: on's

olewat püsima jäänud kui üleskirjutatud ajalugu; arwatakse, neil olewat küll U. Testamendist; nii kui ka Origines, Hieronymus ja palju suuri mehi on rohkem lugu pidanud Uuest Testamendist. Aga Kristus räägib Joh. 5, 39. „Katsuge kirju läbi, sest teie arwate, et teil nende sees on igawene elu, ja need

Piibel tõesti Jumala ilmutus inimsoole? Mõned lisawad aga omalt poolt juurde, Uus Testament olewat kõigefõrgema ilmutus inimestele, kuna Wana Testamendiga ei taheta sugugi tegemist teha. Just siin, sissejuhatuses tsiteerin ma mõnda „Lutheri eelkõnedest Püha Kirja raamatute kohta“ („Luthers Vorreden zu den Büchern der heiligen Schrift“):

„Wana Testamendi pääle waatowad mõned kui ainult Juuda rahwale antud õpetuste pääle, mis-sugused ei omawat meie päewil oma wäärtuse, waid

on mis minust tunnistawad.“ Ja apostel Paulus kinnitab Timoteust, 1. Tim. 4, 13. „Ole usin lugema, manitsema, õpetama, tunni ma tullen“ ja kitleb Rom. 1, 2. „Mis tema on ennem tõutanud oma prohweite läbi püha kirjade sees,“ ning 1. Kor. 15, 3. kitleb ta: „Sest ma olen kõige esite teile seda annud, mis mina ka olen saanud, et Kristus on sur- nud meie pattude eest kirjade järele.“

Nii õpetawad nad, et me ei pea wiiskama W. S. kirju, waid soowitawad neid suure hoolega lugeda, sest nad ise on ju raganud U. S. W. S. alu- jele. Ka kirjutab apostel Luukas, Ap. 17, 11. „Aga need olid ausamad kui need, kes Tessaloonikas olid, sest nemad wõtsid sõna kõige hea meelega wastu, ja

otksid igapäew kirja seest, kas see nõnda pidi olema.“ Nii wähe kui on põhjust U. E. mitte ustuda, nii kallts on ka B. E., et tema pääle tähelepanu juhtida. Kuid U. E. pole muud midagi, kui awalik jutlus Kristusest, kellest on jutt B. E. saluvides ning mis on tõdenenud Kristuse laudu.

Seft see on kiri, mis m. udab kōit targad ja teadjad norrideks ning on awatud ainult nõbradele ja wäitestele, nii kui Kristus ütleb Matt. 11, 25. Seepärast jäta maha enesestlugupidamine ja oma tundmine ning pea temast lugu kui kõige kallimast kõrgest pühadusest, kui kõige rikkamast warandusest mille põhja ei saa kunagi lätte, et sa wõiksid leida oma jumaliku tarkust. („Lutheri eelkõned,“ lht. 1 ja 2.)

Just see on tarkus, mis peab olema igalühel, kes tahab ära tunda Jumalat. Kui inimene teab, et Jumala Sõna on tõde, siis seisab ta alusel, mis ei wabise. Kui Onnistegija oli maa pääl, ütles ta: „Ükski ei ole Jumalat näinud; ainus sündinud Poeg, kes Isa süles on, see on meile ära seletanud.“ Joh. 1, 18. Peetrus astub sammu weel kaugemale, kui ta ütleb: „Keda teie pole näinud, ja siiski armastate, kelle sisse teie nüüd usute, ehk teie teda nüüd mitte ei näe, ja olete wäga rõõmsad kalli rõõmuga, mis ükski ei wõi üles rääkida“. 1. Peetr. 1, 8.

On olemas palju asju, milleid meie ei saa tõeks pidada waadeldes neid oma loomuliku filmaga. Meie waimline meel on tugewam loomulikust. Waimlise filmaga wõime meie näha isikuid, maid ja linnu, mis sugused on muidu meie filmade ees warjus. Jumal on teinud tarwilikud ettewalmistused, millede läbi on meil wõimalik teda näha. Mu taskus on uur; ta käib ja näitab õieti aega. Kellaseppa aga, kes on selle uuri teinud, ei näe ma mitte; siiski on mul selge, et uur pole tekkinud iseenesest, waid tema on teinud keegi mehaanik. Nii wõime ka näha

Jumalat looduses:

„Seft et see, mis Jumalast on teada, on awalik nende sees; seft Jumal on neile seda teada annud. Seft tema nägemata asju, niihästi tema igawest wäge, kui jumaliku olemist näitse maailma loomisest, kui neid tähele pannakse tegudest, nõnda et nemad ei wõi endid wabandada“. Rom. 1, 19. 20. Iga inimene, elagu ta külmal põhjanaba maadel, wõi soojal lõunamaal, elutsegu ta äkwatoriaalse päikese kuumade kiirte all, wõi mõnes muus kaugemas maanurgas, ikka ja alati imetleb ta taewalaotuse üle, igalpool on näha Jumala aulik loodus. „Taewad jutustawad Jumala au maa kuulutab tema kätetööd“. Kuis on ta seda kōit nii kaunisti loonud! On see kulu-

tanud lõpmata palju aega enne oma olemasolu? On meil mõnda sellekohast näpunäidet Pühas Kirjas? Paljud inimesed usuvad, et taewatehad, ühes sellega, mis neil on, olewat läbi teinud arenemiskäigu, mis kestnud miljoneid aastaid, kuni nad jõudnud praegusse seisukorda. Sellewastu räägib Issand omas Sõnas: „Kes mere wee kogub kui hunnikusse, kes mere hauad paneb wee waranduse paigaks. Kui tema ütleb, siis see sünnib; kui tema kähib, siis see seisab walmis. Jehowa teeb paganate nõu tühjaks, ta keelab ära rahwa mõtlemised“. Paul 33, 7—10. Mainitud ütelsest oleneb wäga palju. Ainult tõeline Jumal suudab midagi luua oma sõna läbi. Seesama Jumal, kes on loonud maailma, wõib luua ka inimese. Ta isegi suudab teha inimese uueks. Kui arenemisõpetus wastab tõele, siis pole ka olemas mingisugust kōitwõimega Sõna ei ilma loomiseks, ega ka uue inimese walmistamiseks tarwis.

Jumala suurus,

mida me looduses näeme, on suuremalt jaolt meile arusaamata. Waid pikasilmal läbi on korda läinud õige wäikest pillku heita ilmaruumi. On teada, et päikese kaugus maakerast on 93.000.000 miili. Kes suudab sellest aru saada! Säraw täht Siirius, mida me taewawõlwil näeme, mis kui helendam teemant sääl särab, olewat 52.000.000.000.000 miili kaugel. Kui on teada, et päikese kaugus maakerast on 93.000.000 miili, siis, et selle heleda tähe kaugust leida, tuleb see mõdt wõtta 5,59140 korda. Issand küsis kord Siobilt: „Kas sa wõid ilusad sõlatahed koku sõlmida, ehk wardatähtede sileded tähti päästa? Kas sa wõid sabagatähed wälja saata omal ajal? Ehk wõid sa wankritähti nende poegadega juhutada?“ Siob 38, 31. 32.

Küsigem: kes juhib neid suuri taewatehasid? Kes on määranud neile kohad määratumas ilmaruumis? On's nad sattunud sinna kogemata? Rändawad nad korrapäraselt, wõi — kuidas juhtub? Issand wastab prohwetile laudu: „Kelle sarnatseks tahate teie mind nüüd panna, et ma selle sarnane oleks? ütleb see, kes püha on. Lõstke oma filmad üles kõrgesse, ja waadake, kes on neid loonud, ja saadab nende sõjawäe wälja korra pärast? Ta kutsus neid kōiki nime pärast; tema jõu ja tugewarammu pärast ei puudu neist ühte ainust“. Jes. 40, 25. 26.

See imelik Jumal, kes kōit nii kaunisti on loonud, tunnistatakse Piiblis tõelits

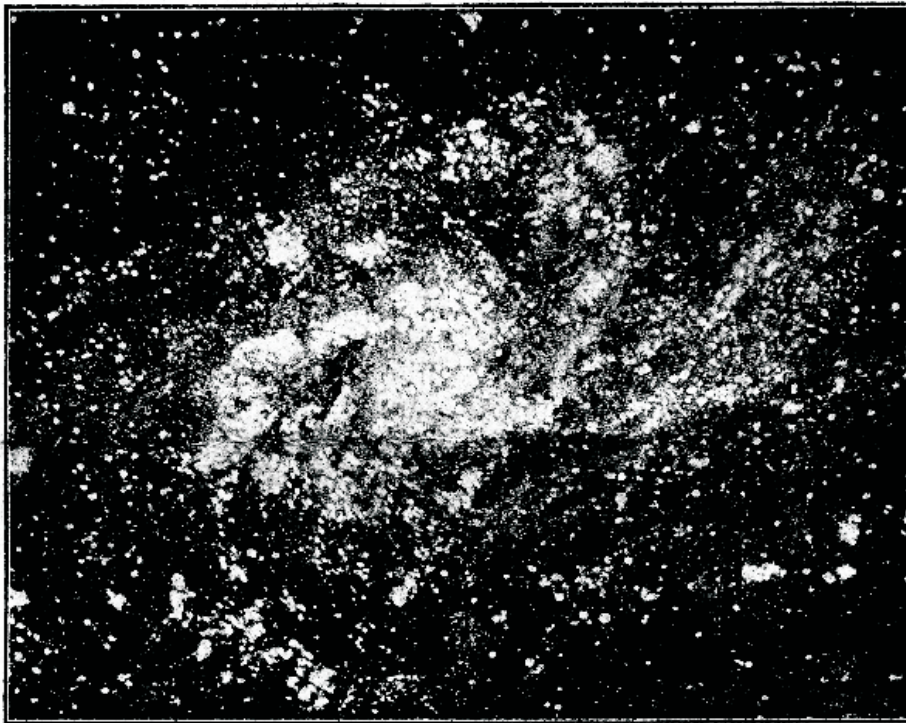
Jumalaks. Tema ette langeme me põlvilt, teda me kummardame. Kes tahab teda ära tunda, see võid teda näha.

Kui päevalära aega, ei annud palwele; Siis mine õhtul õue, ja waata ülesse.

Üleskirjutatud Sõna.

Piibel koosneb 62. raamatust, mis kirjutati 1600 aasta jooksul 40 kirjutaja poolt. Viimased kuulusid väga erinevatesse rahvavaltsidesse. Need olid kuningad ja võrs-
tid, luuletajad ja karjased, kalurid ja riigimehed, prohvetid ja suur hulk teisi. Neil puudus igasugune võimalus üksteisega läbi

miks ta halbu? Just siin näen ma jumaliku sõrme. Ta näitab misugune on inimene loomu poolest. Seda teeb ta ilustamata: „Et nemad olid kõik ülekohtu täis, täis kurjust, ahnust, tagedust, täis kadedust, tapmist, riidu, kavalust, paha viisi, ja olid keelekandjad, keelepeksjad, Jumala vihkajad, lahtjad suurelised, hoopled, targad kurja peale, kes wanemate sõna ei kuulnud. Ja olid mõistmata, lepituse rikkujad, kes omakseid ei armasta, leppimata ilma halastuseta“. Rom. 1, 29 — 31. Kes tohib tulla ja öelda, et see nii ei ole? Piibel teatab wagast Noast, kuidas ta ehtas laewa Is-

Kas sa võid jõelatahed kokkufõlmida .. või sabaga tähed välja jaata? Job. 38, 31-32.

rääkida ehk küsida, mida tuleks kirjutada ja mida on ülestähendanud ta ametwend. Juba sellest selgub et mingi wägewam käsi, mingi kõrgem võim oli võtnud asja juhtimise oma pääle. Rogu piiblis ei ole üksteisele wasturääkimaid kohti. Kuidas oli aga võimalik sarnast ülesannet läbi wiia ühisel alusel. Apostel Peetrus annab wastuse: „Ja see olgu teile esmalt teada, et ükski prohveti kuulutamine kirjas ei tule oma enese äraseletamisest“. 2. Peetr. 1, 20.

Weel üks näide Pühakirja algupärasusest seisab selleks, et ta kirjeldab inimest nii, kui ta on.

Sageli küsitakse, miks kõneleb Piibel ta inimese kõige madalamatest püüetest. Miks ei kirjelda ta waid inimese häid omadusi?

sanda täsu peale, mis oli õnnistuseks temale ja tema perele. Seletus on laimatu: ta uskus Jumala sõnu ja elas neid läbi.

Pärastpoole tuli aga aeg, kus ta jõi wiina. Jumal oleks võinud seda halba tegu välja jätta aruandest, ning — keegi poleks sellest midagi teadnud. Ei, ta peab walge ette tooma inimese nii häid kui halbu omadusi. Raamatutes aga, mis on kokku seatud inimeste poolt, ei leidugi laimusi.

Laawet oli Jumala meelepärane mees. Piibel jutustab palju ta kangelastegudest, mis ta oli korda saatnud Jumala nimel. Piibel kirjeldab tema alandlikkust, mida üles näitas kuningas Sauli juures, kui Jumal oli võimalikuks teinud teda surmata. Järgneb.

Seadus on tarwilik.

Kord tapsid neli noortmeest ühe riidewabrikandi, kes teeldus neile raha, mis tal kaapas oli, wäljaandmast. Et karistusest pääseda, asusid nad teise linna. Kuid nad tabati ja mõisteti eluksajaks sunnitööle. Kohunik pidi seaduse järele talitama ja seda mõistma.

Rus ei ole seadust, seal on korralagedus. Kes tahaks elada niisuguses riigis, kus puuduvad seadused, mis kodanikkude elu korraldaksid. Seadused on wastuwaidlemata tarwidus, mis juhiwad inimesoo liikmete wahetordi. See on igale arusaajale inimesele selge.

Weel enam—on olemas ka seadused, mis juhiwad terwet maailma ja kõiki planeetisi. Kõik Jumalast loodud allub seadusele.

Seadus looduste aduse s. - Pane me tähele suurt mineraalide riiki oma mitmesuguse koosseisudega. Terwe loodus on juhitud mitmesuguste seaduste poolt. Kaljud ja maapind on sündinud kõik seaduse järele, nad koosnewad mitmesugustest ainetest, mis tekkinud jällegi seaduse tõttu. Wõtame näituseks hariliku soola. Ta koosneb 23,5 jooda ja 35,5 kloori osast. On üht ehk teist ainet ülemäära, ei saa mitte soola.

Waatleme taimestikku. Mõned on weetaimed, teised maa. Mõned elawad palawas kliimas, teised külmas, jahedas. Kui nüüd wahetada taimede kodu, siis surewad nad ära. Nad wõiwad ainult seal elada kus loodus on neile kodukohta ja toidu määranud. See seadus on muutmata.

Ra loomastik allub loodusseadusele. Mõned loomad elawad wees, teised maal. Iga ühele on asetohad määratud. Kas saab ahwi panna hiibri moodi elama ja ümberpöördult; kui mitte imet ei sünni on tagajärjed mõlema loomadele hirmsad.

Ra inimene wajab seadust, nagu wedur rööpaid, mille mööda ta edasi liigub. Kui ta teest kõrwale läheb, ei leia mitte wabadust waid häwitust. Nii kui ühiskonna seadused on tarwilikud, mis inimese elu wahetordi juhiwad, samuti on tarwilikud ka kombilus (moraali) seadused, mis inimese kombilus juhteid ja wahetordi Jumalaga juhiwad. Need wahetorrad on pühhas põhiseaduses (kümnes käsus), mis seisawad 2. Moosese 20, 2—7. Selles seaduses on leida: inimese wahetord Jumala wastu (käsud 1—4) ja ta wahetord kaasinimese wastu (käsud 5—10).

Seadus oli juba enne inimese loomist

olnud. Enne kui need seadused (käsud) Sinai mäelt, kiwi peale kirjutatult anti, olid nad juba ammu enne seda inimesoole antud. Suusõnaliselt olid nad Adamale antud, enne kui Mooses nad sai. Jumal nõuab nende seaduste austamist.

Mõned ütlewad, et kümnet käsku ei ole tarwis pidada, sest kui Kristus maa peale tuli, muutis ta nad ära. Nad ütlewad et Kristuse tulemisega ei ole meie enam käsu, waid armu all. On tõsi, et Kristuse tulemisega on kõik need käsud tühistatud, mis Tema tulemist ette tähandasid (Kolofuse 2, 14—17), ja et tema ohwrisurm wabastas meid käsu needmisest, mis on surm; ja see on armu töö. Uga Jumalast antud käsud on muutmata. Kui me nüüd käsku rifume, ei ole me armu, waid käsu needmise all, ja wajame Kristuse andeksandmist. Kui oleme andeks saanud, oleme armu all, ja wabad nuhtlusest, mis patt peale paneb.

Kui ei ole seadust, ei ole ka pattu. Kui Kristus wabastas meid seaduse pidamisest, siis wõime pattu teha piiramata—walelada, tappa, warastada, nii kuidas keegi soowib. Kuid meie teame, et see ei käi Kristuse õpetusega ega loomusega kokku.

Kristlikud rahwad on kõik oma seadused rajanud kümne käsu peale, mis on kõikumata.

Jumala seadus on igawene, mitte ajutine. Tema seadused ehitawad Ta muutmata loomust. Meie peame Jumala seadusi pidama, muidu meie teda ei tunnista. Jumal awaldas seadust oma häälega. Tema seadus on tõde ja tõde on muutmata. (Paul 119, 142). Matteuse ew. 5, 17 — 18 kuulutab Kristus Jumala seaduse muutmatust. See seadus põhjeneb armastusele, milles on koondunud kõik meie kohustused Jumala ja kaasinimese wastu. Kui Kristuselt küsiti, missugune on kõige suurem käsk, ütles Ta et armastus Jumala ja inimese wastu on kaks suurt käsku (Matteuse 23, 34 — 40). Neis kahes käsus seisawad kõik käsud ja prohwetid koos. Selle armastuse seaduse pidamises seisab õnn. See seadus ei olnud ainult kiwi tahwlite peale kirjutatud, waid ka inimeste südamesse, kust teda ei saa ära kustutada. See on saanud meile juhiks kõigis tegudes ja hoiab meid õigel, fitjal teel, mis wiib igawese elusse. Seni, kuni päike paistab ja saadab oma kuldseid kiiri, nii kaua kui taewas ja taewa tehad seisawad nii kaua kestab ka Jumala Sõna. A.M. Arnold.

Kas oleme tõelikult need, kelledeks end tunnistame?

Paljude kristlaste seas on jumalakartus ainult tühi ja eluta worm. Paljude ust seisab selles, et lord nädalas kirikus käia. Väljaspool kirikut ei tehta mingit katset, et elada puhas ja püha elu. Need inimesed tõendavad, et nad tunnivad Jumalat, aga tegudes eitavad Teda. Nad tunnistavad Kristust, kuid neil ei ole Teda mitte. Nad on nimepidi kristlased, kuid mitte tegudes. Neil on välispidine usu worm, kuid seespidist ümbermuutmise wäe tööd nad ei ilmuta mitte.

Timoteuse 2. raam. 3. peat. 1—5 salmides on ülewal need hirmsad patud, mis esile tulewad nende kristlaste elus, kellel on ainult wäline Jumala kartuse worm. „Aga see olgu sulle teada, et wiimil päwil hirmsad ajad peawad olema. Sest siis on inimesi, kes iseenestest palju lugu peawad, kes rahaahned, hooplikud, suurelised, teutajad, wanemate sõna põlgajad, tänamata, pühitsemata on. Kes omaksid ei armasta, lepituse rikkujad, laitjad, prassijad, waljud, kes head ei armasta. Petised äraandjad, kes on äkitse meelega, uhled, kes liha himusid enam armastawad kui Jumalat. Kellel on jumalakartuse nägu, kuid selle wäe salgawad nemad ära...“ Mõni, kes seda loeb arwab ehk, et see on nende kohta kirjutatud, kes mingisugust usku ei tunnista, see on ilmalikkude inimestele. Ilmalikud inimesed on alati kurja teinud. Paulus selgitab siin et inimesed, kes neis pattudes süüdi wiimasel ajal, on need kellel on „jumalakartuse nägu“. Seda näeme meie tõesti tänapäew. Need patud on filmakirjaliste kristlaste pühituswastase elu wili.

Sellele otse wastandina on kinnitawalt tähele panna seda wilja, mis ilmub tõsikristlaste elus. „Aga Waimu kasu (wili) on armastus, rõõm, rahu, pitt meel, heldus, headus, truuwus, tasandus, kasinus; niisuguste wastu ei ole küll mitte“. Galatia 5, 22—23. Misfugune suur wahel!

Sel ajal kui ilm on täis filmakirjaliku usku, kas ei ole mitte tähtis teada mis sünnitab tõsist usku ja kuidas seda alal hoida? Ilma inimesed peawad nägema, et Jeesust tunnistatakse Tema järelkäijate elus ja et see mõjuks nende peale, et nad wõiks Teda wastu wõtta kui Lunastajat. Jeesus palus: Et nemad kõik üks oleksid, nõnda kui sina, Isa, minu sees, ja mina sinu sees, et nemad ka meie sees üks oleksid, et maailm usuks, et ja mind oled läkitanud.

Tõeline ristiusk. Mis sünnitab tõelist ristiusku? Wastus on antud 2 Korint. 13, 5: „Katsuge endid läbi, kas teie olete usus; kiustate iseendid; ehk kas teie iseendid ei tunne, et Jeesus Kristus teie sees on? Olgu siis, et teie wahest kõlwatumad olete“. Meid manitsetakse iseennast läbikatsuma. See ei ole mitte kerge ülesanne. Teisi arwustada on tühi asi. Meie peame nägema, kas oleme tõelises usus. Kui Kristus meie sees ei ole, oleme kõlwatumad. Ilmutamise 3, 16 räägib, et Jeesus sülitab ebakristlasti oma suust wälja. Tõelise ristiniimise tunnus on see kui Kristus on südames. Kellel on Kristus südames see on tõeline ristiniimene, kellel Kristust ei ole see on kõlwatu. „Kellel Poeg on, sellel on elu, kellel Jumala poega ei ole, sellel ei ole elu mitte“ 1. Joh. 5,12. Selles seisab wahel.

Apostel Joannes kirjutab oma 1. raam. 4, 1—4 dige ja wale waimu wahet... „iga waim, kes tunnistab, et Jeesus Kristus on liha sisse tulnud, see on Jumalast. Ja ei ükski waim, kes ei tunnista Jeesust Kristust liha sisse tulnud olewat, ei ole see Jumalast“.

Tõeline ristiniimene on see, kes tunnistab oma mõtetes, sõnades ja tegudes, et Kristus on ka täna lihas, see on: et Kristus elab tema (inimese) lihas ja tema elu järele walwab. Rõik, kes seda teewad, on Jumalast. Rooma 8,14. Silmakirjaliku usu jumalad ei ela mitte lihas.

Kuidas elada kristlase elu. „Aga teie ep. ole mitte liha sees waid waid waimu sees, kui Jumala Waim teie sees elab; aga kellel ep. ole Kristuse Waimu, see sinane ep. ole mitte tema pärast. Aga kui Kristus teie sees on, siis on küll ihu surnud patu pärast, aga waim on elu diguse pärast.“ Rooma 8,9 — 10. Kui meil on Kristus, siis oleme tema omad. Kui meil Teda ei ole omas südames, ei wõi me mitte kristlase elu elada.

„Ma olen Kristusega risti löödud, aga ma elan, ei mitte enam mina, waid Kristul elab minu sees, ja mis ma nüüd elan lihas, seda elan ma usus Jumala Poja sisse, kes mind on armastanud ja iseennast minu eest ära annud.“ Galatia 2,20. Ei ole teist kohta Piiblis, mis siibaldaks ilusat saladust, kuidas elada ristiniimise elu. Meie peame elama nii, kuidas Kristus elas. Seda saame siis teha, kui laseme Kristust

elada meie sees. Seepärast, kellel ei ole Kristust südames, ei või tema päralt olla.

Oleme meie tempel heale, või kurjale. Rats väge, Jumal ja saatan, töötavad maailmas. Umberpöörmine juhatab inimest saatana väest Jumala väe juure (Ap. teg. 28,18) Mõlemad need väed (võimud) tahavad, et meie oleksime neile tempel (eluse), ja see on meie enda käes otstustada, kellele tahame tempel olla. Müüd tekitab klišimust, misfugune vägi walitseb mind? Olen ma Jესusele templiks, et Ta minu läbi võiks maailmale tunnistada oma püha iseloomu, või olen ma kurjale tempel, patu töök. Pane tähele kuidas saatan otsib inimeste üle võimust saada ja meid teha oma templiks. „Aga kui roojane waim inimesest on wälja läinud, siis käib tema kuiwe paiku läbi, ja otsib hingamist, ja ei leia mitte. Siis ütleb tema: mina tahan ümber pöörata oma kotta, kust ma olen wälja tulnud; ja kui tema tuleb, siis leiab tema seda tühja olewat, luuaga pühitud ja ehitatud.

Siis läheb tema ja võtab enesega teist seitse waimu, kes kurjemad on teda ennast, ja kui nemad jenna sisse tulewad, elawad nemad seal; siis läheb selle inimese wiinne lugu palju pahemaks kui esimene; nõnda peab ka selleinatsele kurja soole sündima“. Matt. 12, 43—45.

Kuidas sünnib see. Et saada headuse või kurja templiks on tarwis kaht asja tähele panna ja seda läbi elada. Esimene on mõju mõtte peale. Joannese 13, 2 näeme kuidas saatan esmalt mõjus Judase mõtte peale, et Kristust ära anda. „Weymouth'i tõlke järele on see koht järgmine: „Ja kui õhtusöömaaeg kätte jõudis, mõjus kurat Juuda Iskarioti mõtte peale, et ta Teda ära annaks...“ Juudas ei seisnud selle mõjule wastu. Ta kandis seda mõtet oma meeles. Seine on südame nõusolek. Võpuks oli Juuda süda sellega nõus, et saatana mõjutud kurja tegu täide wiia, ja siis läks saatan tema sisse. (Salm. 27). Nii siis see, kes oli Kristuse apostel, sai saatana templiks.

Sama kahe asja läbi võime Jესusele templiks saada. Oma wiimsele kogudusele teeb Ta selgeks seda tarwidust, et Lunastaja vägi peab meie elus aset leidma. Ta ütleb: „Waata ma seisn usse ees, ja koputan“. See on mõju mõtte peale, et Ta tahab sisse tulla. Meie teame, mis koputamine usse peale tähendab. Edasi ütleb Ta: „Kui keegi minu healt võtab kuulda ja

usse lahti teha, selle juure tahan ma sisse minna, ja õhtusöömaaega temaga süüa, ja tema minuga“. Ilmut. 3—20. Meie kuuleme Tema healt ja awame usse. Meie süda on sellega nõus. Ta tuleb meie südamesse ja elab meiega. Nii saame me Tema au templiks. „Eks teie ei tea, et teie Jumala tempel olete, ja et Jumala Waim teie sees elab?“ 1 Korintus 3, 16. „Kuidas sünnib Jumala tempel ühte wõdra jumalatega? Sest teie olete elawa Jumala tempel, nõnda kui Jumal on ütelnud: Ma tahan nende sees elada, ja nende sees käia, ja tahan nende Jumal olla, ja nemad peawad mulle rahwaks olema“ 2. Korintus 6, 16. Misfuguse wäele tahad ja templiks olla? Selles seisab tõsine wahetõelise ja ilmatirjalise ristiusu wahel.

Piibel annab mitmeid ilusaid õpetusi milles seisab tõeline ristiniimese elu.

1. Kristus elab südames usu läbi (Ewefuse 3, 17) „Kes usust õige on, peab elma“ Roma 1, 17. Kristlase elu usu elu.

2. Kristus elab nende sees, kes Tema käsudena peawad. (Joannese 14, 23; 1. Johannese 3, 24). Ristiinimene on see, kes teeb kõik Jumala tahtmise järele.

3. Kristus elab selles, kellel on alandlik waim ja kes on rõhutatud. „Sest nõnda ütleb kõrge ja ülem, kes igawesti elab, ja selle nimi püha on: Ma elan kõrges ja pühas paigas, ja nende juures, kes rõhutatud ja waimust alandlikud on, et ma alandlikkude waimu elawaks teen, ja nende südame, kes rõhutatud, elawaks teen“. Jესaja 57, 15. Kristlane käib alandlikult iga päew oma Jumalaga.

4. Kristus elab selle sees, kes on enese risti löönud. (Kaalatia 2. 20). Ristiinimese elu peab olema ennastärasalgaw. „Siis üles Jესus oma jäingritele: „Kui keegi minu järele tahab tulla, see jalaku iseennast ära, ja võtku oma rist enese peale, ja käigu minu järel“. Mat. 16, 24.

5. Kristus elab nendes, kes end ilma kometest eraldawad ja täielikult Temale elawad (2 Korintus 6, 16—18). Ristiinimene peab ilmast lahus elama.

Ristiinimene tunneb Kristust, kui patust Lunastajat. (1 Johannese 3, 5). Ta allub Kristuse tahtmistele (peat. 5, 14). Ta on Kristuse läbi palju võitnud. (2, 13). Tal on Kristuse Waim (3, 24). Olgu see ka meie juures tõsi.

John L. Schuler.

Ristimine.

Mis on ristimine? Keda tuleb ristida? Mil kombel tuleb jeda talitult teostada? Laste ristimine ja leeritamine. (Järg).

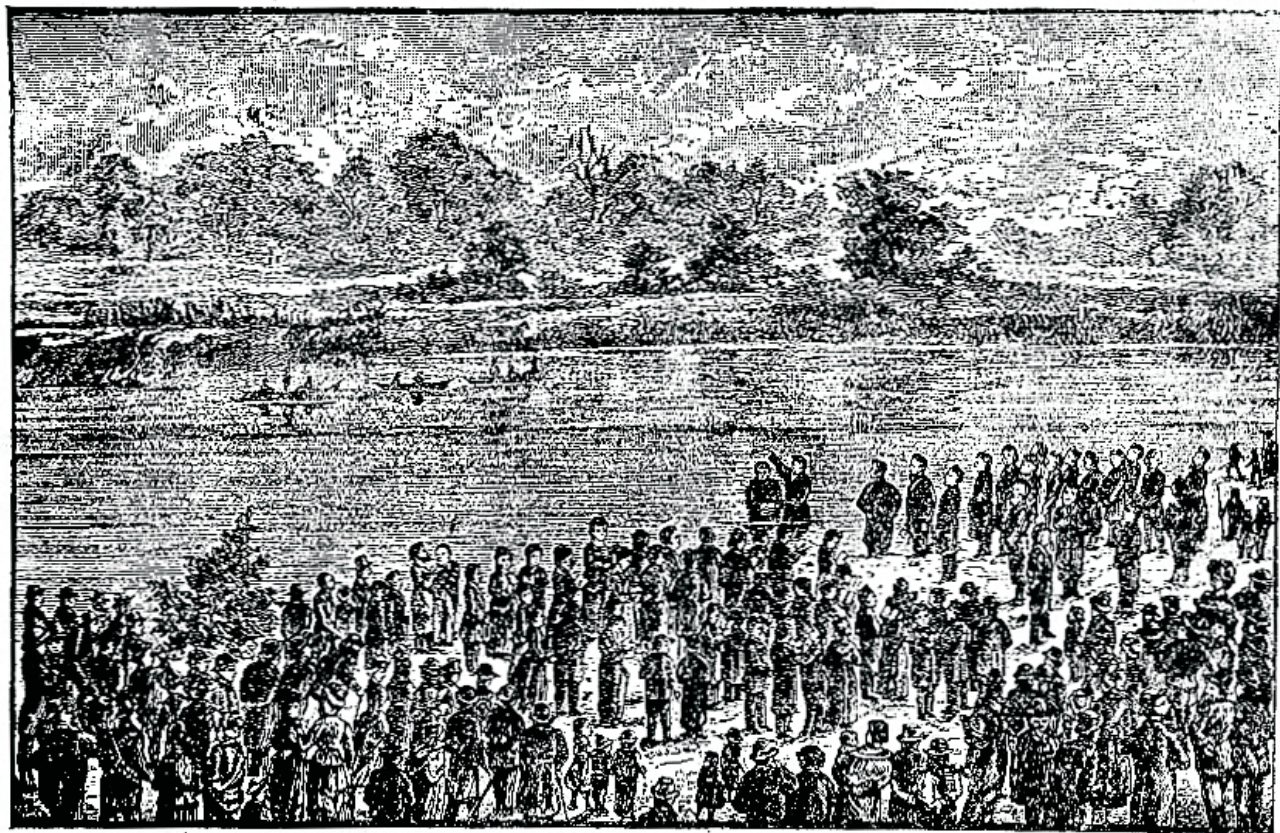
Ja edasi:

„Ristimine on väline täht (märk) või lahendus, mis eraldab meid ristimata inimestest, nii et meid seeläbi tuntakse meie Juhataja, Kristuse, rahwana, kelle lipu (see on püha risti) all meie alati võitleme patu vastu. Seepärast peame pühas sakramendis tähele panema kolme asja: Märk, tähendus ja usk. Märk seisab selles, et

3, 23. Kui Wilippus ristis kuningameest, astusid mõlemad maha wette, niihästi Wilippus kui kuningamees, ja tema ristis teda“. Ap. t. 8, 38.

Ajaloo tunnistused.

Siin toon ainult mõned wähesed wäljawõtted nende arwuliste ajaloolaste töödest, mis finnitawad piiblitõde ristimise üle.

Piiblitõde ristimise wiis.

wajutatakse inimene wee alla Jsa, Poja ja püha Waimu nimel; siis ei jäeta teda mitte senna, waid tõstetakse jälle sealt üles; seepärast öeldakse: üles tõusma ristimisest. Seega peawad ristimise juures olema mõlemad: allawajutamine ja ülestõstmine“. — „Lutheruse usupuhastuslised kirjutused“, leh. 64. 65.

Püha Kiri ei nimeta mingisugust teist wormi (wiisi) ristimiseks kui weealla wajutamist, mis kujutab piltslikult matmist. Ristimisel maetakse meid Kristusega maha, et temaga üles tõusta ja „uues elus“ käia. Room. 6, 3. 4. „Joannes ristis Ainonis ligi Galimit, et seal palju wett oli“. Joan.

Ma toon ainult nende sulest, kes ise lasteristimist pooldasid. See asjaolu annabki wäljawõtetele wäge, sest nad pole kofuseadja enese arwamistest mõjutatud, nagu see ju muidu sagedasti juhtub. Lasteristimise kohta ütleb Edmund Pressense järgmist:

„Ei ühegi muu küsimuse üle pole elawamini waieldud kui wäikeste laste ristimise üle. Tõepoolest tunnistawad aga kõige filmapaistwamad kirikuloolased, et see komme apostlite ajani ei ulata.“ — „Kolme esimese aastasaja kirikulugu“, 1, 577.

Ristimisest enesest ütleb sama kofuseadja:

„Ristimist, mis oli kogudusesse sisseastumise tähels. toimetati wee alla wajutamise teel... Nõuti ka usku igalt ühelt, kes ristimise wastu wõttis. Apostel Paulusele ei tulnud mõttesegi õpetada ristimise teostamist ilma usuta, ja oma lihtsas, julges kõnekeeles ei mõtlegi ta ühtlustada waimuliku ümberpöörmise tõsiasja selle talitusega, mis on ümberpöörmise sõrdluskuju. „Siis oleme temaga (Jeesuse Kristusega) maha maetud ristimise läbi surma sisse“, ütleb tema (Rom. 6, 4)... Uue Seaduse kokkuseadjad annawad kõik ristimisele sama tähenduse; see eeldab nende arwates selle usulise elu awaldust, mis wõib olla erisugune ahtmes, kuid alati nõuetaw (Ap. t. 2, 28, 18, 13—17, 37. 28; 10, 47; 16, 14. 15. 33)...

Õgatahes oli kohane, et meeltparandanu enne ristimise wastuwõtmist, lühikese usutunnistuse andis; see oli hea südametunnistuse töötamine Jumalale, millest apostel Peetrus räägib. See komme oli täies jõus teisel aastasajal, nii et kõigest saab oletada, et see läheb tagasi esimesesse aastasajasse“, Sealsamas, leh. 488, 440. Ja edasi 441 leheküljel:

„Kristlikku ristimist saab sama wähe kui usku üle kanda päranduse teel. See on kõige tähtsam alus, mis sunnib meid oletama, et apostlikul aastasajal seda wäiksestele lastele ei antud“.

Ra dr. A. Neander tunnistab, et lasteristimine ei ole apostlite korraldus. Ta ütleb:

„Kõhe pärast Irenäeust, teise aastasaja lõpul, ilmneb Tertullian lasteristimise agara wastafena, mis sugune asjaolu tõendab, et seda apostlite korralduseks ei loetud“. — *Neanders Kirchengeschichte*, 1. osa, leh. 171. 172.

Dr. Neander kirjutab teises kohas edasi:

„Lasteristimise komme oli kaugel sellest (apostlikust) ajast. Terwe perekonna ristimise näitusest ei saa sugugi järeldada, et üks lasteristimise juhuse olemas oli. 1. Kor. 16, 15. salmist selgub ka, et niisugune oletus ebapäide on; sest siit on näha selgesti, et terwe Tehwanuse perekond, keda Paulus ristis, loosnes niisugustest liigetest, kes juba küpsena eani olid jõudnud. Lõpujäreldus, et lasteristimine pole wõinud saada alguse apostlitelt, ei esine ükfinda sellest, et wäikseste laste ristimisest alles nii hilja kindlalt räägitakse, waid ka asjaolust, et selle kombega laua wastupanu awaldati“. — *Den Kristne Kirkes Grunde og Bed.* 1. köide, leh. 168 (wõetud teosest: „Wastus

lektor Waldenstörmi kirjutusele: Lasteristimise ajalugu“, leh. 38).

Profesoor Joh. Lange (Saksa usuteadlane) kirjutab:

„Kõik katsed tõestada lasteristimist uuest Testamendist on tagajärjeta. See on wastolus apostliku aja waimule ja uue Testamendi põhioetustele“. (Wõetud sealtfamast, lehek. 38. 39).

Usuteaduse profesoor Herm. Olshausen, keda oma aja kõige paremaks piiblitõlgitajaks peetakse, kirjutab oma märkuses Tit. 3, 5 juure:

„Siiski ei tunne uus Testament sugugi lasteristimist; Ra ei wõi ükski inimene uuesti sündida ilma oma kaasteadmifeta“. — „Bibelsk Kommentar“, Örebro, 1854.

Kadunud piiskop Fr. Nielsen'i kirikuleksikonis on sõna Baptisterium'i seletusena lugeda järgmist:

„Kiriku warastel päewadel seisis ettewalmistus ristimiseks ja ristimisetalitus ise piiskoppide erilise ülewaatuse all; mitte iga preester ei wõinud ristida, ega wõidud ka ristimist ette wõtta igas kirikus. Kuna täiskaswanute ristimine siis weel üldine oli, ja ristimine harilikult wee alla wajutamise teel sündis, ehitati piiskopkirikude juure erilised ehitused, baptisterium'id wõi ristimisikirikud kiwist kalatiigitaolise ristimise wanniga, millel oli wärste wee juurde- ja wäljawool, nagu tolleaegsetel saunadel“.

Siin finnitab piiskop, et täiskaswanute ristimine kui ka wee alla wajutamine oli üldiselt tarwitusel „kiriku warastel päewadel“. Millal ja kelle poolt on siis lasteristimine sisse toodud?

Lasteristimine, samuti kui pühapäew, on paganlusest pärit, ja kui wiimane kirikuga ühendati, tulid need inimestekäsed ühes kirikusse sisse. Paganatel oli nimelt wiisiks piserdada weel laste peale. Sellest kirjutab profesoor N. M. Petersen oma raamatus „Danmarks Historie, Hedenold“, Kopenhaagen 1855, III, lht. 336 järgmist:

„Ra paganluse ajal oli paljude rahwaste juures wiisiks piserdada, kõhe peale sündimist, wett lapse peale, ehk, nagu seda nime-tati, kasta teda weega, mis läbi teda otsekui õnnistati elule, ühendati sugukonnaga ja pühitseti kohalikule ning sugukonna kaitsejumalatele. Selle kombega oli ühenduses ka nimeandmine (al ausa watni ok gesa nasn, weega kasta ja nime anda)“.

Seesama selgub ka ühest teisest teosest, mis kirjutatud Islandi ajaloolase Jon Jons-

son'i poolt pealkirja all: „Gullöld Íslandig“ (Íslandi kuldne ajajärf), wälja antud Kenfjamif'is 1906, lhf. 365—367:

„Rohe peale sündimist piferdati wett lapse peale, andes temale nime. Saagade (rahwajuttude) järgi oli kõige wanemal ajal isa see, kes lapse peale wett piferdas ja temale nime andis. Ei tunta weel selle talituse tähendust paganlikul ajal ega kõiki sellega ühenduses olewaid olufordi, kuid kahtlemata tähendas see mingisugust puhastust wõi siseõnnistust... Peale selle kui ristiusst Íslandis seaduslikult wastu wõeti, tuleb ristimine weepiferduse asemele, ja sellest järgneb, et weepiferdus paganlikul ajal on olnud sarnane wõi wastaw talitus“.

Lasteristimine ja leeritamine.

Uga kas ei ole ühtegi tõendust pühas Kirjas lasteristimiseks? Ei, mitte ühtegi jälge, kui mitte ise ei tehta tõendusi, mida paljud on katsunud ja weelgi katsuwad teha. Ma nimetan siin mõned kõige tähtsamast:

1. „Laste lapsukesed minu juure tulla, ja ärge keelake neid mitte, sest niisuguste pärast on Jumala riik“. Mark. 10, 14. Siin ei ole ühtegi sõna ristimisest, ja Jeesus ei ristinud ka mitte neid wäike-seid lapsi. Tema sugugi üldse ei ristinud (Joan. 4, 2), ja ka mitte selle eesihiga ei toonud wanemad oma lapsed tema juure, waid selle pärast, et ta oma käed nende peale paneks ja neid õnnistaks. Matt. 19, 13; Mark. 10, 16.

Ka meie peame enda lapsed (palwe kätel) Jeesuse juure kandma ja paluma teda neid õnnistada. Uga see on hoopis midagi muud kui lasteristimine, ja meil pole luba tõlgitseda Jumala sõna enda soowi järele. Meie loeme näituseks, et Issand õnnistas Abraami, Isaakit ja Jakobit, aga ega see ei tähenda ju weel, et ta neid ristis?

2. „Ristimine an tulnud ümberleikamise asemele.“ Seda ei õpeta Issanda sõna mitte. Ja kui lugu tõepoolest nii oleks, siis peaks ju ainult poeg-lapsi ristitama.

3. „Ja teda ristiti sedamaid ja kõik tema pere.“ Ap. t. 16, 33. Awalduses „kõik tema pere“ näewad mõningad tõendust lasteristimiseks, järeldades, et seal pidi kindlasti wäike-seid lapsi olnud olema. See järeldus ei wasta aga tõele, sest 32. salmis on selgesti öeldud, et Paulus aj Siilas „rääkisid temale Issanda sõna ja

kõigile, kes tema kojast olid“, ja 34. salmis loeme, et wangihoidja“ pani rooga lauale ja oli wäga rõõmus, et ta kõige oma perega usklikuks saanud Jumala sisse“. Seega polnud seal kedagi kohal, kellele nemad Jumala sõna ei wõinud rääkida ja kes ei wõinud Jumala sisse uskuda.

Tihti juhitasse tähelepanu leeritamisele kui mingisugusele tõele lasteristimiseks. Uga see on ainult wilets tugi, ja teatavasti kõrwaldasid protestantlased selle kombe juba 16. aastajal. Selle punkti kohta kirjutab piiskop Fr. Nielsen oma kirikulektikonis sõna „leeritamine“ all järgmist:

„Selle wäljamõeldud sakramendi wastu astusid ewangeeliumi õpetajad, osalt wäga terawasti üles. Lutherus nimetas seda ahwimänguks ja narruseks, Melanchtoni ja Kalwini awaldused selle kohta ei olnud ka pehmed. Leeritamine ei olnud ju mingisugune Issandast sisseõpetatud püha talitus, mille külge püha Waimu anne oli seotud. Selle tõendamise oli haawaw ristimise aule. Ristimisel ei olnud eesmärgiks niisugine täiendus“.

Möödus hull aega, enne kui leeritamine jälle protestantlisesse kogudusesse sisse toodi — Daanis ja Norras aastal 1736. Sellest ajast peale on Lutheruse kirik tegelikult üles wõtnud selle kombe, mis selle koguduse asutaja kui „ahwimängu ja narruse“ kõrwaldas.

Lasteristimisel ei ole mingisugust tuge pühast Kirjas. Selle enese pooldajad peawad, nagu oleme näinud, tõendama, et ta rajaneb ainult suusõna-õpetustele wõi rahwajuttudele ja et ta alles kaua pärast apostlite aega sisse toodi.

Jumala sõna seisab weel kindlasti: „Kes usub ja teda ristitakse, see peab õndsaks saama; aga kes ei usu, teda peab hukka mõistetama“. Mark. 16, 16.

„Kes mind põlgab ja ei wõta minu sõna wastu, sel on ju see, kes tema peale mõistab; sõna, mis ma olen rääkinud, sestama peab tema peale kohut mõistma wiimisel päewal. Sest ma pole iseenest rääkinud, waid Isa, kes mind on läkitanud, see on mulle käsusõna annud, mis ma pean ütleva ja mis ma pean rääkima.“

Ja mina tean et tema käsusõna on igawene elu; mis mina nüüd räägin, seda räägin ma nõnda, kui Isa mulle on ütelnud“.

Kristus.

Wiletsuse õnnistused.

Üks ärimees, Wiladelphias, ütles mulle hiljuti et tema ei suuda uskuda, et keegi, kes pole läbiteinud wiletsust, võiks täielikult Jumalat tunda. Juhtides minu tähelepanu ühe sõlkaewanduse, mis tema omandus oli, peale kus ta 400.000 dollarit oli kaotanud, ütles ta: See oli tee, mille peal ma Jumalat leidsin. Nüüd on see mulle peaaegu ükskõik, kas kaewandus kasuga või kahjuga töötab. Praegu näiwad küll tööolud kaewanduses töötawad olewat, aga selle läbielu kaudu olen ma nõnda lähedalt Jumalat tundma õppinud, et raha minu meelest kõik wäärtuse on kaotanud.

Üks aasta tagasi külastasin ma ühte oma sõpra, kes ühe panga president on. Tema teatas mulle, et ta on mitu kuud haige olnud ja selle haiguse tagajärjel pea täiesti oma nägemise kaotanud. „Ma näen, et keegi toolil istub“, ütles ta, „aga kui teie hääl poleks mulle tuttaw olnud, poleks ma teid mitte tunnud“.

Mõni aeg pärast seda kirjutas ta mulle:

„Mina olen juba üle aasta päris pime. Mina ei palu mitte enam oma filmanägemise tagasisaamise pärast, mida mulle enam ei võida tagasi anda, sest et filmanärwid on rifutud; aga ühes Paulusega palun ma ikka enam armu ja wäge, mida mina, tänu Jumalale, temalt olen saanud; aga mina palun Jumalat niisuguste awatud filmade pärast, mis suguste pärast lord Elisa oma poisi eest palwetas, et tema Jumala sõjawägesid võiks näha, mis tema kaitseks ja äralunastamiseks tema kõrwal teenistuswalmis seisid“.

Siin on meil tegemist tubli ja hoolsa ärimehega, kes nõnda pime on, et teda peab talutatama, aga selle filmad on awatud, nõnda et ta nüüd enam ilmas näeb, kui siis, kui ta ihulikult nägija oli.

Mis oli nüüd niisuguse muudatuse esilekutsunud? Wiletsus. Võib olla ei oleks miski muu wõinud tema tähelepanu kaita ja nõnda kuu igaweste asjade peale juhtida, kuni ta kõige õnne allika sai leidnud,

kui wiletsus. Nüüd aga tunneb tema kaasa neile meestele, kellel küll nägemine korras, aga kes siiski Jumalat ei tunne. Tõesti, tema on seda tõde tundma õppinud, millest juba Paulus kirjutas: „Sest meie wiletsus, mis on filmapilkmise ajaks ja kerge, saadab meile üliwäga suurt au. Sest et meie mitte tähele ei pane seda, mis nähtaw, waid mis nägemata on; sest nähtawad asjad on ajalikud, aga nägematad asjad on igawesed.“ 2. Kor. 4, 17, 18.

Niisugused juhtumised näitawad, mis sugune suur tähendus wiletsustel on, kuidas need filmi awawad elu tõsisemate ja sügawamate asjade jaoks.

Meie näeme ka mispärast Jumal, kes kõik asjad hääks juhib, meile armsale ja meeldiwale ajale libedat juurde lisab.

Tema teab, et iga inimese loomulik süda end mitte tema poole tõmmatud ei tunne, waid temast end ärapöörab.

Meie oleme märkade otsemise poriga nõnda tegewuses et meie diguse pälest sugugi enne ei näe, kuni tema meile midagi koormana peale paneb, mis meile ainult ühele poole

maatamise wõimaldab ja nimelt—ülespoole.

Näib, et Jumal ainult wiletsuste läbi enese armastuse ja ahnuse köidatud wõib katkestada, mis meid nii wäga selle maailma külge köidawad, nõnda et meie Jeesust, seda kaastundlikku Lunastajat, näha wõime ja et meie seeläbi armastuse ja tänu tundega temaga ühendatud saame. Keegi on lord öelnud: „Kristusest wõidetud olles, wõib kõige üle walitseda.“

Kui elu-olukorrad sind raskelt rufuwad, siis tea et see on potisepa käsi, mis selleks tegew on, et sinust kõigiti kõlbulik riist saaks. Ära tõuka neid mitte kõrwale. Tema wormib sinust riista, mis on igawese elu jaoks kõlbulik. Nõnda kuidas taewa tähed päewaajal nägematud on, ja ainult õöpimeduses eneste hilgust paista lasewad, nõnda on ka Jumal piibli töötustega täitnud nende jaoks, kellel siin raskustega wõitlemist on.

Geskjuu kristlastele.

Noor/oo o/akond.

Mida noored wõiwad korda saata.

S. Grundset. Tõlkinud M. Raba.

Piibel on kirjutatud inimestele, — wana- nadele ja noortele — ja sisaldab hiilgawaid näituseid, mida Jumal on nende inimeste juures korda saata wõinud, kes endid täiesti Jumalale annud, olgu noored ehk wanad.

Jumal armastab noori ja igatsseb (soo- wib) neid tarwitada oma saadikutena.“ Et töö kõigis tema harudes edasi minna wõiks, selleks otsib Jumal nooruse jõu- du, agarust ja julgust.

Tema on wäljawaljunud noori oma töö kordasaat- miseks abilistena olla... Meie peame ülesnäitama usaldust endi noorte mees- te wastu. Nemad peak- siwad olema teemurdjad igas ettewõttes, mis tööd ja ohwrit nõuab, kuna wa- nad Kristuse üle jõu töö- tanud sulased, nõuandja- tena seisawad... On tarwis noori, osawaid mehi. Ju- mal kutsub neid missioni- põldudele“. „Counsels“ Iht. 535. „Cospel W.“ Iht. 83, 84.

Ülesõhutuseks, ja loodan, ka eeskujuks, tahan lühidalt meelde tuletada, mida noo- red minewikus on wõinud korda saata.

Piibli esimene usufannataja oli Abel. Teda saab Ebraa 11. ptk. esimese usufange- lasena nimetatud. Teistest noortest meestest wõiks nimetada Izaak, kes oli isegi heataht- lik oma elu Jumalale ära ohwerdama; Jo- sep, kes Egiptust näljahädast päästis, Moo- ses, kes parema meelega walis Jumala rahwaga waewa näha, kui et lühidat patu rõõmu maitseada; need on wõitu saanud kuningriikide üle, töötused kätte saanud, õigust teinud, lõukoerte suud kinni pannud“.

Israeli rahwa ajaloos teatatakse noor- test meestest, kes noorest east Jumalat tee- nima algasid. Meie wõime mõtelda Sa-

mueli, Daweti, Salomoni, Jesaja, Jeremia ja paljude teiste peale. Daniel ja tema felt- silifid olid noored mehed, kui nemad Paab- eli tulid. Sellepärast, et nemad „wõtsiwad oma südamas ette“ Israndale truuwid olla, seisab nende elu ja tegude üle üks walgus mis Paabeli, selle maailmalinna, üle paistis.

Jeesus, meie suur eeskuju, oli 12 a. wana, kui tema templis wanematele ja kirjatund- jatele kirja seletas. Oma awaliku tööga al- gas tema peale oma 30 a. wanaduses. Tema esimese imeteo juures olid kohal tema jüngrid.

Nendest kirjeldatakse meile, kui ühest „noo- r- te meeste grupest, kelle pilgud aufartuses teda (Jesust) jälgisid ja kes Teda meistriks hüüdsid“. D. A. Iht. 145. Apostlite koguduses tarwitas Isrand nii mõndagi noort tun- nistajat. Tehwanuse surma juures loeme, et „tunnis- tajad paniwad oma riided ühe noore mehe jal- gade ette, kelle nimi oli Saulus“. See agar noor mees sai tõega sambaks Jumala koguduses peale oma ümberpöörmist. Nii mõnigi noormees ja nais-

Kes otsib see leiab.

terahwas andsid oma elu apostlite kogu- duse suurte tagakiusamiste all.

Ubigenslaste ja waldenslaste noored mehed ja naised on samasugust tunnistust, oma usu pärast Jumalasse, järele jätnud. Pidas, pimedas tagakiusamise ajajärgus, kus paawstiwoim miljonite inimeste ilm- süüta werd walas, on noortel oma osa Ju- mala töö wõituses. Nii mõnelgi tuleriidalt ja hallitanud wangikongist kolasid nende healed tõe eest wälja astudes, mis nende elu pimeduses walgustas. Nooredmehed ja naisterahwad läksiwad julgelt tuleriidale; neid sai elawalt maha maetud, wenitatud ja hukatud kõigehirmsamal wiisil.

Ra usupuhastuse liikumisel tegid noo- red oma osa. Paljud juhtidest olid noored mehed. Paljud üliõpilased läksid katoliku maa-

desse, kus ufupuhastuse liikumine veel tundmata oli — Prantsuse ja Schoti maale ja andsid oma elu sellele tööle eest, mida nemad nii väga armastasid.

Weel enam on see tõsi, et noored tunnistajad ohverdasid oma elu misjoniliikumises mis 18. aastajaja lõpul 19. aastajaja algul algas „Judson oli 22 a. wana kui tema pühendas ennast välismisjonile ja reisis Indiasse, kui ta 24 a. wana oli R. Morrison oli ainult 22 a. wana, kui teda Hiinasse saadeti. Dawid Livingstone oli 21 a. J. Chamberlain 19 ja Thoburn 17 kui nendele kutsuti endid paganate misjonitöö jaoks ohverdada“ „B. Witn“. lht. 164, 165.

Paneme tähele teemurdjaid meie rahwa hulgas, siis leiame et paljud algasid tööga peale noorelt. Sde White oli 17 a. wana kui tema oma esimese nägemise sai aastal 1845. James White oli 1844 a. adventlikumise ühes ja 1846 aastal, kui ta 25 a. wana oli, oli tema juba paljudes kohtades jutlustanud. Wend J. R. Andrews, meie esimene misjonär Ühisriikidest algas Euroopas oma awaliku tööga kui jutlustaja ja lehe toimetaja 1851 a. Tema oli siis 22 a. wana.

Wend J. R. Loughborough oli waremail päwil tuntud „noore jutlustaja“ (The boy-preacher) nime all. Tema kuulutas Kristuse teist tulemist kui ta 18. aastat wana oli ja kolmekordset inglifuulutust oma 21 eluaastast. 72 aastat töötas tema selle rahwa seas kuni oma surmani 1924 a. Uriach Smith oli 21 a. wana kui tema aastal 1353 „Review and Herald'i“ väljaandjaks sai, kus tema ka 50 aastat sellesama ameti peal oli, kuni oma surmani.

Nõnda mõistime jatkata ühe ja teise peale näidates, kes selle rahwa seas koorimat on kannud ja kes oma tegewusega omas nooruselt peale algasid. Nemad ohverdasid kõik oma paremais aastates Issandale ja tema tööle ning Issand on ka nende jõupingutusi õnnistanud. Nende elu on rikkalik ja ilusat wilja kannud.

Ühe niisuguse elu ja tegewuse jaoks kutsus Jumal tänapäew noori. Kas ei peaks ka sina, noormees, noor naisterahwas, kes sa seda loed, paluma Issandat sinu filmi filmasawiga võida, nõnda et sa mõiks näha kõrgemale laiemale ja laugemale, kui sa seda seni oled teinud; tähelepanna Issanda kutsut ja seda tööd, mis sind ootab ja ka seda taju, mis sulle palutakse, kui sa ustaw oled? See on kõigeparem otsus, mis sa teha mõiksid.

„Seepärast, et meil nii suur hulk tunnistajaid meie ümber on kui pilwed, pangem meiega maha kõik koorma ja patu, mis kõwaste meie ümber seisab, ja jookskem kannatuses wõidu jooksmist, mis meile seatud“ Ebr. 12, 1.

Sädaohtlik aeg meie poegadele.

Dr. R. S. Tõlkinud Ernst Eller.

Imelik lugu oli selle nooremehega. Õppides keskooli wanemas klassis oli ta edasipüüdjaja õpilane ja täitis ustawalt oma kohustusi.

Seal tuli äkitselt pööre. Ta muutus teistsuguseks — temast sai unistaja. Tihti, õppides oma ülesandeid, heitis ta kooliraamatud kõrwale ja läks wälja. Kõige rohkem armastas ta wiibida tundide kaupa metsas. Ka kooliseltõlised nägid teda seal: puu all liikumatult lamades waatas ta läbi okste sinise taewa peale.

Ühel päewal kutsus klassijuhataja tema isa enese juure ja ütles:

„Ma tunnen suurt muret teie poja pärast. Mitte sellepärast, et ta peha õppija on! Ta töötab endiselt, hoolega. Aga ta on kaotanud oma elurõõmu. Ta oli enne üks elawamatest õpilastest. Ta oli tuline ja elaw kõikide küsimuste juures. Nüüd on ta tihti hajameelne ja annab wastusi, millest wõib järeldada, et ta pole mitte hästi kuulnud. Meil olid tema kohta iseäralised lootused! Peame siis tõeste pettuma? Peab ta nende paljude hulka kuuluma, kes peawad tegutsema sunni tõttu omas elus? Peab siis temast saama töömehes, selle asemel, et olla elurõõmus ja tugew mees?“ Nii rääkis klassijuhataja.

Rusutud meeleolus läks isa koju ja rääkis kõik emale.

Ena aga ütles; „Kannatal Ma tahan teda jälgida!“

Ühel pealelõunal, kui poeg oli wälja läinud, läks ena tema tuppa ja waatas tema laual olewad raamatud läbi. Kooliraamatud olid korralikult kokku pandud hommsete tundide järele. Siis olid kõikide ajajätkude ja rahwaste kujutawa kunsti raamatud. Luuletuskogud. Mitmesugusest rahwusest suurte luuletajate teosed. Ta lõi mitmed kõited lahti ja luges märgitud leheküljed läbi. Need olid naiste ilu austamise laulud, kirjeldused salajase armastuse õnnest; inimese tehawormide ilu kujutawate, Itaalia

ja Greeka kunstnikkude pildid. Ema lasi pea maha, tume loor langes tema filmade ette. Tema pojast oli mees ärganud ning ta hinges tõusis kustutamata armumise tung. Võib olla ei teadnud ta seda isegi, võib olla polnud tal aimugi jõududest, mis teda kinni haaranud. Aga kõik see sünnitas emale kuni südamepõhjani tumedat valu.

Ta teadis, et peab temaga rääkima. Aga ta tundis, et see on kõige raskem, mida ta kuni siia maani kannud. Ema hinges tõusis naise hingeelule loomulik tagasihoidlikkus awalikult rääkida õrnast saladusest, mis igal tundelisel inimesel peab olema maetud kõige sügavamasse südame kohta. Näis, kui oleks keegi asetanud oma käe tema suu peale, et teda sundida vaikimisele. Aga siiski — tema lapse rahu seisus ju kaalu peal. Tema sai aru, et tal on raske hingeline võitlus ja ta ei tohi teda mitte maha jätta. Tema teadis, et paljud said rikunud, elades jarnast hingelise kriisi läbi; neil polnud kedagi, kes oleks neile abiandvat kätt pakkunud. Kas siis tõesti pidi tema aus, illus, tugew ja korralik poeg hukkuma tema ema argtuse tõttu, kes kartis toetada teda õigel ajal? Tema teadis: nüüd on sinu lapse elu ja tulewik kaalu peal. See tähendab kartuse ja tagasihoidlikkuse kõrvalheitmist. Nüüd pidi armastus teostama oma suurema imetöö.

Kuid ta aimas, et tal on võimata midagi lorda saata. Keegi oleks pidanud teda aitama, pannes talle kohaseid sõnu suhu ning andes talle õrnust ja jõudu. Ta langes põlvili ja kisendas Issanda poole, kes andis tagasi Maini linna nooremehe tema emale: „Issand, ärata minu lapse surmast ja too teda mulle tagasi, elusse — sinu elusse“.

Nüüd oli ta julgustatud.

Kui poeg õhtuks oma tööga lõpule jõudis ja alla tuli, et wanematele hääd ööd ütelda, waatas ema tale uurivalt filmi. Noormeest kannatas wälja rahulikult tema pilgu. Kergendusetundega ohkas ema: „Tal on veel ikka puhas süda!“ „Wastasel korral poleks ta mitte nii lapselikult pilguga minule otse waatanud!“

„Jstu minu kõrval!“ ütles ta siis. „Ma tahaks rääkida sinuga veel natuke“. Ta asetaski oma tooli ema kõrval ja wahtis talle küsiwalt otse. „Poiss! Sinu käär on midagi, mida sa aga salajas hoiad oma ema ees. Sa oled rääkinud mulle siia maani kõik, mis sind rõhus sisemiselt. Nii mõisid minna lugeda sinu hingest otsekui awatud

raamatust. Nüüd aga sa warjad oma piina põhjust!“

Noormeest lasi pea norgu. Siis ütles ta kogeledes ja tasa: „Jah, Ema! Sinu tundsid dieti! On olemas midagi, millega ma võitlen, kuid ma ei suuda ütelda sulle. See on see „midagi“ mis ei saa tulla kedagi üle minu huulte. Ja ema, ära pane pahaks; ma tunnen häbi sinu ees, muidu oleks rääkinud ju ammu sellest.“

Ta nägu oli tulipunane ning filmad waatasid arast oma ette maha.

Ema aga haaras tema käe oma kätte öeldes: „Poiss tean küll, mis sinuga on! Sulle meeldib keegi neiu, kelle kujutus ei wõi lahkuda sinu filmade eest, ega sind jätta ükskõikseks!“

Puna tõusis nooremehe näol veel suuremaks. Ürewusega näris ta oma huuli. Siis wõttis ta ennast kokku ja hakkas rääkima.

„Ema sa tead ainult osalt. Öige on see, et mulle üks neiu pööraselt meeldib; tema aga ei tea sellest kõigewähematti. Uwaldada omi tundeid ei julge ma talle, sest ta on oma seisuse poolest kõrgem kui meie. Aga see pole veel mitte kõik. Sest ajast kui tundsin, et armusin, tunnen eneses mingisugust iha, mis põletab mind. See on tung, millest ma ise ei sa mitte wõitu. Õige unenägudes jälgib ta mind. Ja mõnikord on see nii inetu, nii madal, et olen walmis ennast ise lööma, tundes enese pärast häbi“.

Paluwalt waatas ta emale otse. Ta käsi oli ikka veel ema kätte wahel, kes temast krampilikult kinni hoidis. Ema waatas veel küll aega tema punastanud näku ja häbist ning hädaast mõjutatuna ütles ta: „Laps luba sulle ütelda, et ta sinu ema teab midagi salajasest armastusest, mida ei saa tuua awalikkuse ette. Oma noores põlwes kannatasid ta mina selle all. Kes sinu aastatesse jõuab, see peab seda valu maitsma. Ta on juba noorte häda, millest hoiduda suudawad ainult wähesed; enamus peab aga sellest weest läbi minema. Inimsüda peab ju armastama ja wähest isegi siis armastama, kui teda wastu ei armastata. Kuid luba veel juure lisada. Iga otsekohesele ja puhtale inimesele kingib Jumal omal ajal inimsüda, kes elab tema pärast, kes tuleb temale, tunneb kaasa, mõtleb, kannatab ning muretsseb. Nii on ta Jumal walmistanud sulle sinu eluõnne. Usu mind, mu poiss! Ra mulle anti ustaw süda, mis on mulle saanud kõige kallimaks maailmas. Ja kui ma tohtisin esimest korda kaitsutada sinu

ifa, siis kadus kõik, mida ma enne õnnetuks armastuseks nimetasin, kui rumal lapse une nägu. Järeldes kõige selle jandi üle, mille pärast tundsin tihti valu, võisin ainult naeratada. Otsi kui oleks langenud kate minu filmade eest, nüüd teadsin: kõik peame ootama millal tööb tund, mida Jumal iga-ühele määranud. Kes aga oodata ei suuda, on küpsemata, roheliste õunte sööja lapse sarnane, kes oodatud headuse asemel peab valu kannatama. Waata nüüd pois, sa oled veel, nii ütelda „pool laps“. Miks tahad haarata küpsemata õunu? — Usalda Jumalat, et ta võib täita sinu igatsusi, kui tuleb selleks kohane aeg!”

Noormees lasi pea norgu: „Tean, et sull on õigus ema! Aga kuidas võin wabaneda walust, mis mässab minu hinges?”

Ema oli väga tõsine: „Waata minu kae peale! Kord läikis siin, selle sõrme peal kalliskivi ilustatud sõrmus. See oli minu ema pärandus mulle. Kandes teda ise, ütles ta tihti: Laps seda pärandad sa minult. Aga ainult siis, kui sinu käsi on puhtaks jäänud ja selle väärikuseks saanud, et kanda võib. Ema, enne sind ja mind, kes kandsid seda sõrmust, olid kõik puhta kättega naised. Ja ka kalliskivi võib ainult siis särada, kui puhas on teda kandja käsi.

Mõtke alati selle peale: pean omama kõige paremat, et aga wiimast wastu võtta, pean selle, s. o. kõigeparema väärikuse olemas. Laps, laps! Naistel on väga hää ja peenike tunne. Nad aimavad mis elab mehe hinges: kas on tall pühkas süda, või on pahad läbielamised seda häwatanud. Laps, palun sind sinu tulewase abikaasa pärast, selle tütarlapse pärast, keda tulewikus kaisutada tohin, kui oma tüdruku, hoia oma süda puhas. Serwe sinu meheea õnnistus oleneb ära sinu puhtast südamest, mida pead kui kõige suuremat kinki annetama oma tulewasele abikaasale. Sinu pill ei tohi mitte maha langeda, kui ta sinu peale waatab, nii, et ta ütelda võib: ma olen sinu ja ma tohin sinu olla, sest olen sinu väärikus!”

Säravate filmadega waatas noormees oma ema peale. Kuid järgneval filmapilgul libises uuesti wari üle ta näo. „Oh poleks neid unenägusi, mida ma näen! Oh ema, sa ei teagi, mida kõik unes nägema pean!”

Nüüd tõstis ema oma kae ülesse. „Sinu ifa jutustas mulle, et kui ta noormees oli, siis mängis ta alati enne magamaminekist klaveril koraali. Need helid tõid talle alati rahu; unes kuulis ta neid uuesti, siis olid nad inglilaulu sarnased, puhtad ja pühad!

Usud, et sa võid ka midagi sarnast omale teha? Olles sinu toas waatasin raamatuid läbi. Ehk ongi need, mis sinu peale wiimastena muljeid jätawad enne uinumist?”

Ta ei wastanud midagi. Minult põsed muutusid punaseks.

„Kuule pois, ma panin uue Testamendi sinu woodi kõrwale, lauakese peale; ka ristilöödud Õnnistegija pilt sai asetatud sinu woodi seinale külge. Tead kuidas võib walitseda oma mõtete üle? Kuidas oma unenägusi pühitseda võib?” Õndsad on need, kes puhtad südamest, sest nad peawad Jumalat nägema! ütles Issand. Julgen wastupidi ümberpanna seda lauset: „Õndsad on need, kes Jumalat näewad, need peawad puhtad südamed omama“. See on ka sinu tee! Käi tema peal, minu poisu! Jumal on alati otsekohesega.

Ja veel üks asi — kui sa tunned, et sügawuste waimud sind uuesti kiusawad, siis ära oota ilmaaegu. Tule minu juure. Siis lähme seltsis Issanda juure, kelle eest kõik pimeduse waimud põgenewad. Nemad peawad kaotama, kui me ühes temaga wõitleme“.

Noormees tõusis istmelt. Ta ei rääkinud midagi waid kummardas ja suudles oma ema otsaesist.

Ema aga teadis: Nüüd astub ta wõitlusesse kuid mitte selleks, et alla jääda!

Tõsta oma filmad ülesse!

D. Brenther.

Wiis minutit enne kahetsat. Wana linna tänawad on hommikul tunnil juba rahwast täis; igaüks ruttab oma tööalale. Koolid, wabrikud, ärid ja muud töökohad wõtawad seda rahwahulka wastu.

Kui väga mitmekesised on inimesed, kes mööda ruttawad. Kui soowid waadata, siis näed kõikide näol selle isiku läbielu, keda sa waatled.

Waata seal neid rõemsaid noorimehi, kes julgusega ellu waatawad; nemad tahawad seda kätte saada ja õnne maitsta. Veel ei tunne nemad ühtegi pettumust, mis neid wanu on maha rõhunud. Nendele on elu wõitlus olemasolemise pärast, mida nad päewast päewa ühetooniliselt kordawad.

Miks on selle noore naisterahwa nägu nii kiwistanud? Ta on üleni mustas riides ja tema pill ei lange paremale ega pahemale poole. Surm on temalt ta armsa rõõwinud ja tal ei ole lootust jälle nägemise

peale. Waene naisterahwas, kes jutustaks temale Jeesusest, sellest eluwürstist?

Ja need lapsed seal koolimaja ees? Neil on niipalju rääkida ja naerda; kuid hoopis teist keelt räägiwad nende kulunud ja määrinud riided, suured filmad ja lahwatud näojooned. Waesuse lapsed!

Waata seal seda noort tütarlast, enneaegselt äraelanud näoga ja tuhvide filmadega. Tema nägu jutustab langenud elust. Niisama see noormees seal; ka tema nägu jutustab tema tegudest. Dine elu on mõjunud tema peale halvasti; ta ei pane tähele ilusat päikest ega õrnu lilli. Ta on elust tüdinunud. Mis oleks temal veel, mida ta ei poleks läbiteinud?

Tõstke enda filmad ülesse ja waadake! — Urge waadake wariseeri filmadega, kes tänas, et ta parem oli kui töllner, kes kõrwalises paigas seisis. Waadake Jeesuse pilguga, kes tuli otstima mis ära kadunud. Waadake, põld on küps! Nende kõikide eest on Jeesus surnud, ta tahab neid kõike peasta. Nemad aga käiwad enda teid. Isfandal on kuulutus nende kõikidele, — kes tahab tema saadik olla? Sinu jalad käiwad eluteed. Täna hommikul wõisid sa uut jõudu saada tema käest. Sinu süda oli tänu ja kiitust täis ja sul oli tahtmine suurt tööd enda Peastjale teha, kes palju sinu heaks on teinud.

Mine nüüd selle wäega, sest sa wõid kõiki neid inimesi nende kodudes ülesleida. Seni kui sa neile lehekese pakud, leiad sa wõimalust nendele Jeesu suurest armastusest kõneleda. Nemad saawad endi südamed awama ja sa saad palju häda ja wiltsust leidma. Ütle neile, et sa õnnelik oled ja mis sinu eesmärk ja lootus on. Sa oled nende wõlglane, Ara wiivita tehes oma osa Isfanda lõikuse töös. Ara lase ennast sõnade läbi ärahirmutada, waid mõtle kuipalju Isfandal sinuga waewa on olnud. Jef. 43, 24.

Waata hästi, mida sa nendele teha wõid, kes sinu läheduses. Olgu see lahke waade ehk armastaw sõna õigel ajal; kõik mida sa Jeesusele teed, kui see armastuses sünnib, siis saab see igaweseks kasuks olema.

Ja nüüd veel kord: Waata ülesse, Jumala auliste töötuste pääle. On wili küps, saab ka lõikus lõpetud. Kui sina töötanud oled, siis mässab see kirjakoht ka sinule. Jef. 49, 18: „Tõsta omad filmad ülesse ja waata; kõik need tulewad kaugel sinu juure. Nii tõesti, kui ma elan, ütleb Isfand, pead nendega kui ehtega ilustatud saama.“

Tõlge: W. Johanson.

Ewangeeliumi töö laste juures.

Kui misjonär paganamaale läheb armuõpetust kuulutama, siis on tingimiseks et ta selle maa rahwast ja nende keelt tundma peab, et ta nende usuliste kommetega ja harjumustega tuttawaks peab saama.

Sarnast eeltööd läheb waja kui täisealised lastemaale püüawad jõuda et ka neile armuõpetust kuulutada. Lapsed on mitmes asjus metsrahwaste sarnased. Nii lapsed kui metsrahwad on kerged uskuma kõike mida nad näewad. Mõlemad püüawad wäga järele aimata, enam kui kultuurinimesed. Nemad on uudishimulised. Neil puudub tahe enese üle walitseda kui ka õige, loogiline mõttewõim. Nemad anduwad kergesti endi tujudele ja kirgedele ja on oma walu ja rõõmu awaldustes piiramatud. Kõik mis muinasloomik on, ja isegi nõidus ja muud sellesarnast, on neile wäga terwitaw. Elutud asjad näiwad neile nagu elawad olema. Metsrahwaste kunstil on palju ühist laste mänguga. Mõlemad armastawad hästi karjuwaid wärwe ja kõrwalukustawaid lärme.

Laste joonistused ja metsrahwaste omad setkawad ühel kõrgusel, mõlemitel on arusaamine wälisest ilmast ühesugune. Ühesõnaga: samuti nagu metsrahwaste mõtte ja tundeilm Euroopa misjonäärile tundmatu on, nõnda on ka laste tunded, tahtmised ja mõtlemised täisealistele tundmatud. Seepärast on see wäga tarwilik ja tähtis et meie täisealised, enne kui meie laste riiki läheme, et neile armuõpetust kuulutada, neid s. o. lapsi, põhjalikult tundma õpiksime, nõnda et meie ka nende keelt kõneleda mõistaksime.

D. Borwerf'i ainetel W. Johanson.

Isfandale pühitsetud inime walib ennem suurema raskuse, kui weiksama patu.

Alinult Jumala kartus wõib sind inimeste kartusest wabaks teha.

Fr. Ruckert.

Kristlane on inime, kes on nutnud ja on trööstitud saanud.

Kui inime südamest alandlik on, siis wõib ta hõlpsasti teistest ebawoorustest lahti saada.

Bengel.

